

Peter Kvaternik

Premik od Sare k Mariji

Prenova župnijske pastorale

»Ali je za Gospoda kaj pretežko?« (1 Mz 18,14)

»Bogu namreč ni nič nemogoče.« (Lk 1,37)

Uvod

Župnijska pastoralna v Cerkvi na Slovenskem ne daje več takih rezultatov, kot smo jih bili vajeni nekoč in kot bi si jih v Cerkvi želeli še danes. Za današnje stanje navadno krivimo prejšnjo in sedanjo oblast ter vedno večjo sekularizacijo, ki jo prinašata novi liberalizem in sodobno potrošništvo. Malokdaj se vprašamo o možnih lastnih napakah ali nepravilnem pastoralnem delovanju. Predvsem pa premalo iščemo novih in boljših rešitev. Vendar vsi ne razmišljajo tako in zato tega ne moremo preprosto posploševati.

Pred kakšnim letom je prišel k meni v pisano Pastoralne službe ostareli župnik z osmimi križi na ramenih, ki še vedno zavzeto dela v Gospodovem vinogradu na manjši župniji. Rad bi napravil na podlagi statističnih podatkov grafikon o udeležbi nedeljnikov pri maši vse od leta 1965 dalje. Prosil me je, da mu nekatere manjkajoče podatke dopolnim iz škofijskega statističnega arhiva.

Nekaj tednov kasneje mi je prinesel pokazat grafikon, ki ga je sam naredil. On seveda ne dela z računalnikom, zato si je najprej na karton rjavega papirja izrisal mrežo in nato vanjo vnesel krivuljo. To je potem razdelil glede na leta z navpičnimi črtami in razdelke zaznamoval z imeni nekdanjih župnikov, poleg tega pa zaznamoval z barvo še druge njemu pomembne letnice, npr. od kdaj ljudje uporabljajo avtomobile za prevoz k maši ipd. Najbolj ga je seveda zanimal tisti del krivulje, ki kaže stanje v župniji, odkar je v njej on župnik. Tudi v tem času krivulja nedeljnikov, podobno kot že prej, neustavljivo drsi vztrajno navzdol. Zelo je bil prizadet zaradi tega neustavljivega padanja obiska maše, ki je z izrisano krivuljo zelo nazoren. Povedal je, da je grafikon pokazal tudi članom župnijskega pastoralnega sveta (ŽPS) in se z njimi spraševal, kaj je možno storiti? Spraševal se je, kaj dela narobe, da je tako? Kaj bi morali v župniji delati drugače, da bi se krivulja obrnila navzgor? Ali je on še primeren za delo na župniji, ali naj raje povsem

»spreže«? Ali morda s svojim vztrajanjem na župniji vendarle ne dela v njej več škode kot koristi?

Nisem imel občutka, da sem ga prepričal, ko sem mu navajal »objektivne« razloge, zakaj je danes obisk pri nedeljski maši marsikje manjši. Ob tej svoji prizadetosti zaradi dozdevnega pastoralnega neuspeha se mi je zasmilil in mi bil hkrati silno simpatičen. Vsekakor bolj kot mnogi mladi duhovniki, ki se ob izpolnjevanju vsakoletne verske statistike zgolj jezijo ali iz nje norčujejo; stanje, ki ga statistika odslikava, pa jih ne prizadene. Tega ostarelega sobrata ne morem pozabiti. Postal mi je simbol duhovnika, ki »mu ni vseeno«!

Podobno kot ta se sprašujejo tudi nekateri drugi duhovniki in laiki. Ti zadnji predvsem na sejah ŽPS, ko hočejo problemom v župniji priti do dna. Vedno znova se pojavlja vprašanje o vzrokih za tako stanje in o načinih, kako bi ga preseglji? Kaj bi morali v bodoče delati drugače kot doslej? Ali stanje lahko izboljšamo? Katera sredstva imamo na voljo?

V nadaljevanju želimo vsaj nekoliko odgovoriti na ta vprašanja. Ne bomo se spraševali o vzrokih za sedanje stanje, ampak o možnih načinih njegovega izboljšanja.

Pričujoča razprava utemeljuje potrebnost prenove župnijske pastore, se dotika vprašanja razmerja med občestvom in župnijo, postavlja pod kritičen pregled dosedanji teritorialni princip in vsaj kratko predstavlja nekatere konkretne modele župnijske prenove.

1. Župnija in občestvo

1.1 Ideja o občestvu

Novе socialne razmere v deželah nekdanjega realnega socializma kakor tudi v zahodnih deželah so prispevale k novemu odkrivanju vrednosti župnije. V času komunizma je župnija predstavljala ljudem poslednjo oazo zavarovanosti pred nasilno ateizacijo in nasilnim rušenjem smisla življenja. Vernikom je nudila doživetja, ki so jih vsaj za nekaj časa vrnila v nekdanje čase »pred svobodo« in jim hkrati budila upanje na boljše prihodnje dni. V zahodni družbi je župnija ves čas mnogim ostala kraj svobodnega uresničevanja želje po stiku z Bogom, pa tudi kdaj kraj nostalgичnega spomina na preteklost.

Ideja o občestvu je nekdanj veljala za tipično protestantsko idejo, zato v katoliških krogih ni bila posebno priljubljena.¹ Preveč je simbolizirala protestantsko »svobodomiselnost« v odnosu do cerkvene hierarhične strukture. Tekom časa se je pokazalo, da po eni strani protestantje svoje zamisli o povsem samostojnem ali neodvisnem občestvu

¹ Prim. P. M. Zulehner, *Pastoraltheologie*, Band 2, Gemeindepastoral, Düsseldorf 1989, 46.

ne morejo izpeljati do konca, po drugi strani pa katoličani niso mogli vztrajati zgolj pri vesoljnosti Cerkve.

Že pred koncilom so potrebo po občestvenosti gojila razna gibanja kot: biblično, liturgično, mladinsko. Koncil sam se z župnijo ni sistematično ukvarjal, ampak so posamezne teze o župniji razdrobljene v posameznih koncilskih dokumentih, kamor so bile večinoma vključene šele med samo razpravo. Ker pa je koncilski vrnitev k Svetemu pismu in cerkvenim očetom pomenila tudi potrebo po novi ekleziologiji, se ta ni mogla ogniti vprašanju župnije in njenega občestva. Če bi skušali povzeti vse, kar koncilski dokumenti povedo o župniji, potem bi to lahko povzeli v naslednjo definicijo: »Župnija je kot Božja Cerkev tisto področje, kjer pod vodstvom župnika in v tesni povezanosti s škofom izkustveno in misijonarsko živi skupnost verujočih v Jezusa Kristusa ter se uresničuje v oznanjevanju, bratski povezanosti, še posebej v evharističnem slavlju ter v drugih liturgičnih dogodkih.«² Koncil torej župnije ni pravno definiral, ampak jo opredelil kot versko dogajanje. Pravno jo je opisal novi Zakonik cerkvenega prava takole: »Župnija je določena, trajno ustanovljena skupnost vernikov v delni Cerkvi, katere pastoralna skrb je pod oblastjo krajevnega škofa zaupana župniku kot njenemu lastnemu pastirju.«³ V nasprotju s prejšnjim zakonikom iz leta 1917 novi zakonik župnije ne definira glede na njeno ozemlje, ampak kot »skupnost vernikov«. Kljub vsemu pa je župnija vendarle nujno vezana na neko ozemlje, če drugače ne, s sedežem svojega župnika. Več kot koncil so se z župnijo ukvarjale razne kasnejše narodne in škofijske sinode. Tudi med teologi in biblicisti je bilo veliko razprav o značaju prvih krščanskih skupnosti in o začetkih župnijskega življenja, kot nam je to poznano danes. Dejstvo je, da je v zgodovini Cerkve imela župnija različne oblike in pomen, vedno tudi v navezavi na trenutno družbeno ureditev. Zato tudi spremembe, ki jih v župnijsko življenje prinašajo sodobne družbene spremembe, niso nekaj povsem novega in nepričakovanega.

Tudi pokoncilski cerkveni dokumenti, vsaj kolikor jih pri nas poznamo, se izrecno ne posvečajo vprašanju župnije, ampak jo večina od njih, zlasti tisti, ki so pastoralno naravnani, nekako predpostavljajo.⁴ Še največ o njej govori eden zadnjih, pa še ta predvsem pod vidikom duhovnika.⁵

² Prim. P. M. Zulehner, *n. d.*, 50.

³ Prim. kan. 515.

⁴ Npr. Apostolska spodbuda *Evangelii nuntiandi* papeža Pavla VI., *Posinodalna apostolska spodbuda o krščanskih laikih* Janeza Pavla II. ali *Direktorij za službo in življenje duhovnikov* in *Duhovnik na pragu tretjega tisočletja* Kongregacije za duhovščino.

⁵ Prim. Kongregacija za duhovščino, *Duhovnik, pastir in voditelj župnijskega občestva*, CD 99, Ljubljana 2003.

Plenarni zbor Cerkve na Slovenskem je v poglavju o župniji (5.3.1) priznal »legitimnost različnih tipov župnij« (PZ 425) in se zavzel za večjo senzibilnost do različnosti, ki jo »raznolikost župnij« že sama po sebi vnaša v konkretno ravnanje. Povsem jasno je, da ostaja pri dosežanju pojmovanju župnije kot teritorialne enote, vendar nakazuje potrebo po ustanavljanju tudi novih personalnih župnij. Ko se je zavzel za poenotenost pastoralne prakse v primerljivih tipih župnij, je hkrati opozoril tudi na potrebo po različnih pastoralnih pristopih v mestu ali na deželi. Izpostavil je tudi potrebo, da župnije postanejo skupnost občestev, ki naj jih povezuje in usklajuje ŽPS. Nedvoumno se je opredelil za t.i. »koncilsko vizijo župnije«, katere uvedba zahteva v praksi nove pastoralne poudarke (prim. PZ 427).

1.2 Kritike teritorialne župnije

Danes ni malo teologov, ki dvomijo o smiselnosti nadaljnjega obstoja teritorialnih župnij v obliki, kot jo poznamo danes.⁶ Na kratko te kritike lahko na zelo jedrnat način strnemo v vsaj nekaj alinej:

a) Razlogi za skepso do teritorialnega principa doseganje župnije so predvsem tile:

- Konec je dobe, ko je bila celotna evropska družba prežeta s krščanstvom in od njega podedovanimi vrednotami.

- Religija, ki jo oznanjajo Cerkve, izgublja integracijski naboj v današnji družbi.

- Socialna oblika same Cerkve se spreminja.

- Življenjskih področij današnjega človeka je že v principu zelo veliko, vsekakor neprimerno več, kot jih je bilo nekdanj.

- Zaradi številne ponudbe na vseh področjih je sodobni človek prisiljen vedno znova k izbiranju med temi ponudbami. To se prenaša nehote tudi na versko področje.

- Tudi kultura je postala pluralna. Poleg tega pa se zaradi sedanjega preseljevanja ljudi na enem kraju srečuje cela množica kultur. Enako je na področju religije. Zato nekateri govorijo kar o pluralizaciji kulture in religije.

- Govorimo o disperzivnosti religioznega. Religiozno se pojavlja v najrazličnejših oblikah na različnih področjih življenja in ne predstavlja več zgolj enega življenjskega bloka, ki bi usodno zaznamoval človeka.

- V življenju človeka igra velik pomen vprašanje različnih okusov. Kar pomislimo na modo, na prehrano in še kaj. Določeni okusi so značilni za

⁶ Eden takih je M. N. Ebertz. Za to svoje stališče navaja mnogo razlogov. (Prim. M. N. Ebertz, *Aufbruch in der Kirche. Austösse für ein zukunftfähiges Christentum*, Freiburg 2003.)

določene socialne skupine ljudi, zato imajo tudi socialni pomen. Temu se tudi na verskem področju ne moremo izogniti.

b) Samo po sebi prihaja do nujnih sprememb v razumevanju teritorialne župnije in bo še prihajalo. Vztrajanje predvsem na principu teritorialne župnije po Ebertzu ni perspektivno, ker:

- ne zajema v zadostni meri, ali pa sploh ne, novih življenjskih prostorov, v katerih ljudje preživijo znaten ali morda pretežen del dneva, tedna ali leta;

- ne pokriva več vsega ljudem bližnjega socialnega prostora, v katerem srečujejo druge ljudi;

- od stalno zaposlenih v Cerkvi ali od prostovoljcev zahteva preveč časa in naporov in ne upošteva današnje raznolikosti ljudi;

- nekatere potiska na rob župnijskega življenja (pravimo, da so obrobni verniki), druge pa izključuje (imamo jih za oddaljene ali pogane);

- meje med različnimi okusi ljudi pretvarja v socialne meje.

c) Zato pa je po mnenju istega avtorja nujno potrebno:

- graditi in medsebojno povezovati vse tiste iniciative na verskem področju, ki pospešujejo predvsem socialno in življenjsko bližino;

- računati z odpori ljudi do sedanje oblike cerkvene organiziranosti in do vpliva le-te na praktično ravnanje Cerkve;

- v pastoralni jasno definirati prioritete, določiti njene cilje, odkrivati nove vire, določiti jasne in merljive kriterije pastoralnega uspeha ali neuspeha;

- naslovnike in njihova dosedanja verska izkustva jemati zelo resno, tudi če nam niso po volji ali so v nasprotju ali nesoglasju z ustaljeno versko doktrino;

- izhajati iz njihovih življenjskih okoliščin, ki jih verjetno bolj določajo, kot si mi mislimo, vsekakor pa bolj, kot si oni sami predstavljajo;

- resno upoštevati vsa tista okolja, ki ljudem določajo njihov življenjski stil;

- zajeti v svoje programe posebej tudi duhovno zahtevnejše vernike;

- nenehno vključevati nove prostovoljce, jih dodatno motivirati, povezovati in jih permanentno usposablјati;

- graditi mnoge nove medsebojne povezave, stare pa čim bolj ohranjati;

- izkoristiti tudi nove komunikacijske možnosti, ki jih v obilnejši meri ponuja sodobna tehnika.

1.3 Zagovorniki župnije

Kljub vsem kritikam na račun dosedanjega razumevanja župnije pa mnogi teologi še vedno prisegajo nanjo, vendar večina med njimi meni, da je potrebna temeljitega premisleka in preнове.⁷ Potreben je

nekakšen »eksodus« iz dosedanjega pojmovanja župnije kot »objekta« pastore od zunaj k razumevanju, da župnija postane »subjekt«, ki je sam odgovoren za lastno versko življenje.⁸ Če jo hočemo prenoviti, moramo imeti za to neko temeljno vizijo, kaj pravzaprav dejansko hočemo. Šele jasna vizija nam lahko da pravo usmeritev, nas motivira in ob kritični presoji lastnega delovanja vodi k boljšim rešitvam, kot so današnje. Cerkev je zato tu, da ljudi privede k odrešenju, k Bogu. Zato pa mora biti v službi Kristusa, ki je prišel na svet zato, da ljudi odreši. To svoje delo je dovršil s smrtjo na križu in vstajenjem, dopolniti pa ga mora vsak posameznik s pomočjo Cerkve. Ona nudi prostor, vso svojo energijo in vse svoje sposobnosti Kristusu, da svoje delo odrešenja privede do točke »omega«.

Cerkveno življenje se že od vsega začetka odvija v nekakšnem trikotniku med sprejemanjem, zahvaljevanjem in razdeljevanjem. To so tri temeljne potrebe človeštva in trije izviri cerkvenega delovanja hkrati. Cerkev sprejema od Boga odrešilne milosti, za vse to slavi Boga v liturgiji in deli naprej to, kar je sama prejela, v oznanjevanju in karitativnosti. Vendar za to niso dovolj le besede in ljudje, ampak tudi ustrezní prostori ali kraji uresničevanja. Občestvo in župnija se skozi vso zgodovino kaže kot najprimernejši prostor za doseganje večje mistične prepojenosti posameznika z božjim, kakor tudi za diakonijsko služenje posameznikom in celim skupnostim. Predvsem pa se v občestvu lahko uresniči tista bratska in sestrška povezanost med kristjani,⁹ ki po zgledu prve skupnosti v Jeruzalemu mnoge prepriča o resničnosti tega, kar oznanja (Prim. Apd 2,42-47).

1.4 Vsako življenje teži k razvoju

Vse, kar je živega, se mora vedno razvijati in rasti, sicer že odмира. Tako je tudi v župniji, ki je živ organizem. Tej zakonitosti življenjske rasti so podvrženi v njej ljudje, pa tudi strukture.¹⁰ Tisti, ki hočejo kot pastirji druge voditi k »zelenim pašnikom« (prim. Ps 23,2) morajo po zgledu judovskih pastirjev sami hoditi naprej in iskati! Če stojijo na

⁷ Prim. P. M. Zulehner / J. Brandner, »Meine Seele dürstet nach dir« (Psalm 63,2). *Gottes-Pastoral*, Ostfildern 2002; W. Krieger / B. Sieberer (Hg.), *Gemeinden der Zukunft – Zukunft der Gemeinden*, Würzburg 2001; F. – P. Tebartz-van Elst, *Gemeinden werden sich verändern*, Würzburg 2001.

⁸ Prim. P. Aračić, *Kairos der Pfarrgemeinde. Wege zur Gemeinde der Mitverantwortlichen*, v: I. Baumgartner (Hg.), *Den Himmel offen halten*, Innsbruck-Wien, 2000, 271.

⁹ Prim. J. Hendriks, *Gemeinde als Herberge. Kirche im 21. Jahrhundert – eine konkrete Utopie*, Gütersloh 2001.

¹⁰ Prim. K. Lehmann, *Die Zukunft der Seelsorge in den Gemeinden. Zur Planung einer kooperativen Pastoral im Bistum Mainz*, Mainz 1995.

mestu, tudi čreda ne more naprej. Biti morajo dovolj modri, da vodijo »svoje« v pravo smer, že v naprej predvidijo nevarnosti in jim nudijo najboljše (prim. Jn 10,1-5). To od njih terja mnogo začetne pripravljenosti, pa tudi sprotnega dopolnjevanja in dograjevanja na podlagi pridobljenih izkušenj. V to je treba prostovoljno in iz zavesti odgovornosti vložiti veliko truda in sredstev, tako na intelektualnem kot duhovnem področju.¹¹

Današnje življenje in delo v Cerkvi zahteva tudi od laikov, da skrbijo za svoj vsestranski verski razvoj. Po eni strani so dolžni prisluhniti dobrim pastirjem, po drugi pa neposredno Bogu, ki jim osebno govori preko zakramentalnih in drugih potov in jih s karizmami usposablja za graditev občestva.

1.5 Župnijska občestva se morajo razvijati

Življenje v župniji ali cvete in raste ali pa zamira.¹² Dejanskega mirovanja ni. Tudi navidezno mrtvilo je v resnici nazadovanje. Danes smo priče nekaterim pojavom, ki dajejo vtis, da nekatere župnije zamirajo. Če pogledamo statistiko mladinskih župnijskih skupin v zadnjih letih, bomo težko rekli drugače. Če primerjamo strukturo povprečnih nedeljnikov, bomo videli marsikje podoben pojav. Če preštevamo otroke v cerkvi v počitniškem času, prav tako. Mnogi duhovniki se zelo trudijo, vendar hkrati doživljajo tudi vidno neuspešnost svojih prizadevanj. Je kaka rešitev?

Do odgovora nam lahko pomaga priti skrbno branje in premišljevanje svetopisemske pripovedi o Abrahamu in Sari, ko sta bila že zelo v letih, a kljub božjim obljubam še vedno brez potomstva in tako rekoč zapisana bližnji smrti. Takrat je prišel na obisk k njima Bog v podobi treh mož, ki sta jih nad vse gostoljubno sprejela in dostojno pogostila. Bog pa je na ta obisk v povsem neobičajni obliki prišel s posebnim namenom. Naznanil jima je po teh možeh skorajšnje rojstvo težko pričakovanega sina, ki je edini mogel biti zagotovilo za izpolnitev vsej predanih Božjih obljub. Tedaj se je Sara temu naznanilu smejala, saj glede na njuno starost ni mogla verjeti, da se to lahko uresniči. In vendar jima Bog zagotovi, da bo čez eno leto pestovala sina (prim. 1 Mz 18,1-15).

Podobno se ponovi tudi ob angelovem oznanjenju Mariji, ko ta Božji poslanec obljubi skorajšnje rojstvo Božjega Sina. Vprašalno obliko treh mož na obisku pri Abrahamu in Sari: »Ali je za Gospoda kaj

¹¹ Prim. K. Koch, *Gemeindeleitung in Gegenwart und Zukunft*, v: I. Baumgartner (Hg.), *Den Himmel offen halten*, Innsbruck-Wien 2000, 197.210.

¹² Prim. P. M. Zulehner, *Aufbrechen oder untergehen. So geht Kirchenentwicklung*, Ostfildern 2003.

pretežko?« angel Gabrijel nadgradi z trdilnim stavkom: »Bogu namreč ni nič nemogoče!« (prim. Lk 1, 37)

Sedanje župnijske skupnosti bi morale po zgledu Sare in Marije postati kakor »nosečnice«, ki bodo spočele in rodile otroke za nebesa! Če so naša občestva postarana in na videz nerodovitna, je vendar mogoče, da po Božji milosti »zanosijo«! Toda ali so sprejemljiva za nenapovedane in včasih neprepoznavne Božje obiske? Ali je v njih dovolj gostoljubnosti do vsakega, po čemer (lahko) povsem nepredvidljivo prihaja naproti Bog sam?

Na prvi pogled »nerodovitna telesa« naših (ponekod dobesedno zelo ostarelih) župnij po Božjem posegu vendarle lahko postanejo rodovitna. Vendar Bog pričakuje pri tem sodelovanje občestev samih. Vprašanje pa je, ali se naša občestva tej Božji obljubi odkrito ali pa zelo prikrito (kot Sara) le smejejo, ali pa jo sprejemajo s podobno vero in zaupanjem, kot je to storila Marija.

Ko je otrok enkrat spočet, poroda ne moremo bistveno pospešiti. Nosečnost rabi svoj čas. Po drugi strani tudi predolgo čakanje na rojstvo lahko postane nevarno. Zato je treba z »župnijami – nosečnicami« preudarno ravnati. Za zdravo »donositev«, kar je Bog sam v njih »spočel«, je potrebna neke vrste »nosečniška telovadba«!¹³ Tako bi lahko v prispodobi imenovali poskuse prenove župnij, ki so potekali v bližnji preteklosti ali smo jim priče tudi v sedanjem času.

2. Modeli občestvene prenove

2.1 Duhovna gibanja v službi prenove župnije¹⁴

Nekatera novodobna cerkvena gibanja poskušajo župnijo kot »nerodovito« preprosto nadomestiti. Druga pa jo želijo od znotraj prenoviti. Na tem mestu moremo predstaviti na zelo kratek način nekaj takih poskusov.

1. New Image of the Parish (NIP). Ta projekt poskuša iz župnije napraviti skupnost, ki ima kar najbolj izgrajene bratske odnose. Zato posveča posebno pozornost oblikovanju občestva, ki je sestavljeno iz malih občestev, pa tudi oblikovanju posameznika kot samostojne osebe. Za izhodišče služi analiza sedanjega stanja in hkrati vizija, kako bi moralo biti v bodoče. Pri uresničevanju skupaj zastavljene vizije naj bi sodelovalo kar največje število vseh prebivalcev župnije. Zato se župnijo razdeli na stanovanjske četrti. Župnijska prenova se odvija v treh korakih: senzibilizacija za Cerkev kot skupnost, evangelizacija, poglo-

¹³ Prim. P. M. Zulehner / J. Brandner, *n. d.*, 183.

¹⁴ Prim. P. M. Zulehner, *Pastoraltheologie. Gemeindepastoral*, 143-174.

bitev razumevanja zakramentov in zakramentalne prakse. Prenova traja običajno 14 let.

2. Neokatehumenat. Njegov namen je na osnovi katehumenatskega itinerarija v že krščenih vernikih na novo ovrednotiti zakrament krsta in preko Božje besede in liturgije privedi posameznika k osebni odločitvi za Kristusa in za življenje v neokatehumenskem občestvu. Najprej v župniji nastopijo od drugod povabljeni katehisti, ki podajo svoje kateheze. Tisti, ki se odzovejo, tvorijo novo neokatehumensko skupnost. Neokatehumenska pot pozna šest etap. Prva je kerigmatični tečaj s katehezami. Nato nastopi predkatehumenatska dveletna doba, v kateri se člani dobivajo vsak teden dvakrat, enkrat k božji besedi, drugič k evharistiji. Ta je vedno posebej zanje v soboto zvečer. Nato nastopi tretja etapa – pravi katehumenat, ki traja nadaljnji dve leti in se zaključi s skrutinijem pri škofu. V četrti, triletni fazi, katehumenatska skupnost poskuša živeti pravo krščansko življenje predvsem ob poglavljanju molitve, veroizpovedi in očenaša. Peta etapa je priprava na dokončno odločitev, ki člana usposobi za poslanstvo tudi drugim. Zaključna faza pomeni slovesno obnovitev krstnih obljub, po kateri naj bi bil vsakomur Kristus tista skala, na kateri gradi svoje življenje (prim. Mt 7,24).

3. Prenova v Duhu. Prenova je eno od karizmatičnih gibanj, ki nastajajo od srede 18. stoletja dalje. Člani Prenove so prepričani, da je župnija kot mati z »nerodovitnim telesom«, ki sama od sebe ni sposobna prenove. Gibanje se zato ponudi kot nekakšno »nadomestno telo«, v katerem naj se kot otrok v materinem telesu razvija in se iz njega rodi prenovljeno občestvo. Prepričani so, da je glavni razlog za župnijsko neučinkovitost premajhna odprtost za delovanje Svetega Duha. Zato se ne morejo v zadostni meri razviti in ne morejo v zadostni meri delovati vse karizme. Prenova se dogaja zlasti preko prenove posameznega vernika. Ta se odvija tako, da si vsak priključuje v zavest negativne življenjske izkušnje in jih skuša »predelati« v pozitivne s pomočjo Svetega Duha. Pot k prenovi vodi preko molitvenih skupin, ki se posvečajo predvsem človekovi notranjosti.

2.2 Župnijski modeli prenove

Tudi posamezne župnije so stopile na posebno in izvirno pot prenove, ki je navadno podprta z dobro teološko osnovo, strokovnim spremljanjem in sprotno kritično analizo za to usposobljenih ljudi. Navedimo nekaj takih primerov:

1. Eschborn pri Frankfurtu. Po modelu te župnije se v župniji organizirajo pogovorne skupine, ki se dobivajo bolj ali manj pogosto, nekatere le trikrat letno, druge šestkrat v zimskem času, zopet druge vsak

mesec. Na osnovi svojih življenjskih zgodb udeleženci premišlujejo izbrane evangeljske odlomke in se odločajo za sodelovanje v župniji predvsem pri zelo preprostih in majhnih nalogah. Pri vsem tem skuša biti občestvo vedno subjekt in ne le objekt pastorale, s tem pa se počasi spreminja tudi vloga laikov in župnika.

2. Dortmund – Scharnhorst. Gre za frančiškansko župnijo, kjer si je posebna skupina zadala nalogo, da iz župnije kot »oskrbovane Cerkev« napravi »iniciativno Cerkev«. To skušajo doseči z mnogimi obiski po družinah in mnogimi malimi skupinami. Njihovo geslo je: »Kdor sodeluje, doživi občestvo!« Glavno sredstvo prenove je v tkanju mnogih vezi in stikov med verniki.

3. Wien – Machstrasse.¹⁵ Župnija je nastala leta 1966 v novem dunajskem mestnem predelu. Župnik si je s sodelavci zadal nalogo, da iz anonimnih kristjanov oblikujejo bratsko skupnost. Znotraj župnije so nastala občestva, ki so dosegla velikost do največ 72 oseb (glede na Jezusove učence, ki jih je razposlal po dva in dva, kamor je hotel sam priti (prim. Lk 10,1)).¹⁶ Ta občestva znotraj župnije naj bi postala subjekt pastorale. Občestva so razdeljena v manjše kroge. Največji poudarek dajejo prvemu obhajilu in birmi. Tudi tu se je, podobno kot v prejšnjih primerih, razvila nova vloga duhovnika v občestvu.

4. Böblingen. Gre za delavsko župnijo v industrijskem mestu. Zato so razvili »pastoralo podjetij«. Izhajajo iz vsakdanjega življenja delavcev. Poudarek je na posameznih osebah, ki svobodno sprejemajo iniciative in strukture. Velik pomen zanje ima veliki petek. Ne delajo velikih projektov ali korakov, ampak želijo napredovati le počasi, vendar vztrajno.

2.3 Temeljni tečaj občestvene vere (Passau)¹⁷

Posebno obravnavo zasluži poskus župnijske prenove, ki so ga razvili v škofiji Passau, ker je zelo dobro pripravljen in izpopolnjen na temelju mnogih izkušenj. Nekaj posebnega je tudi zato, ker je šlo skozi ta tečaj veliko župnij passauske škofije.

Izhodišče tečaja je, da Bog zbira svoje ljudstvo in ga spremlja skozi

¹⁵ Prim. P. Wess, *Und behaltet das Gute*, Wien 1996.

¹⁶ Po izkušnjah župnika Paula Wessa je to zgornje število, da se v skupnosti ljudje povežejo tako tesno, da hitro opazijo, če nekdo pri srečanju skupine manjka. Če je skupina večja in ne opazi, da eden izmed njih ni navzoč, potem po njegovem prepričanju ne moremo več govoriti o občestvu.

¹⁷ Podrobno je ta poskus prenove predstavljen v knjigi: P. M. Zulehner / J. Fischer / M. Huber, »*Sie werden mein Volk sein*«. *Grundkurs gemeindlichen Glaubens*, Düsseldorf 1990.

zgodovino, kar ga napravlja za mistično in bratsko, hkrati pa tudi politično angažirano Božje ljudstvo. Ta cilj zasledujejo z nekaterimi poučarjenimi občestvenimi elementi.

Kot prvo želijo v vernikih utrditi zavest, da je *Bog sam graditelj Cerkve*, kar narekuje tudi novo pojmovanje ekleziogeneze, po katerem so vsi člani občestva »Božji sodelavci« (prim. 1 Kor 3,9).

Drugi temeljni kamen tečaja je dejstvo, da Cerkev nastaja vedno le skozi *mistagogijo*. Ta ni razumljena le v smislu uvajanja novokrščenih v skrivnosti liturgije in zakramentov, ampak mnogo širše: kot uvajanje ljudi v Božjo skrivnost (mysterion). Vsakogar želijo pripeljati pred skrivnost življenja, ki prihaja od ljubečega in odrešujočega Boga. Pred to skrivnostjo naj bi si vsak postavljaj vprašanja o svojem življenju. Postavljanje vprašanj o sebi je zelo pomemben korak. Temu sledi samostojna odločitev zapustiti za nekaj časa vsakdanje skrbi in se napotiti na »samoten kraj« (prim. Mr 1,35), ki je lahko molitev, cerkev, duhovne vaje ...

Tretji temelj predstavlja *Sveto pismo*, ki odgovarja na človekovo trenutno življenjsko situacijo. Človekovo življenjsko pot imenujejo »malo Sveto pismo«, Biblijo samo pa »veliko Sveto pismo«. S primerjanjem obeh med seboj skušajo priti do odgovora, kaj je prav in kako v življenju prav ravnati.

Pri tem jim pomaga četrti temelj, ki ga predstavlja popolna *svoboda vere*. Nihče ne sme imeti občutka, da je v verovanje kakorkoli prisiljen, ampak mora oznanjevanje prevevati popolna odsotnost vsakršne prisile.

Vse to naj v določenem trenutku posameznika ali skupino privede do trenutka, ko izreče svoj »adsum« in vstopi v nekakšen »*cerkveni noviciat*«.

Cilj tega je spoznanje svoje cerkvene poklicanosti, ki se potem *slovesno praznuje* v občestvu. Kot sad mističnosti naj dozori prava koinonija in iz nje izvirajoča diakonija.

Vse to posameznika privede do odkritja »*skritega zaklada*« v *Cerkvi* (prim. Mt 6,21), ki ga je vanjo položil Bog sam, da bi vsi živeli v miru in sreči. Ta zaklad so darovi Duha zanj osebno ter karizme za življenje občestva.

Za te darove je vsak pred Bogom *osebno dogovoren*, zato mora z njimi ravnati odgovorno in jih ne sme zakopati, ampak izrabljati v lastno in odrešenje drugih.

Temeljni tečaj ima namen krajevno oblikovano župnijo napraviti sposobno, da bi postala »*mati vere*«, ki vedno znova rojeva nove Božje otroke, v njih prebuja vero in jim omogoča, da bi jo živeli vedno močneje.

2.4 Drugi možni načini prenove župnije¹⁸

1. Župnijsko svetovanje in organizacijski razvoj. Cilj župnijskega svetovanja je, da bi občestvo probleme in naloge v družbenem kontekstu čim jasneje prepoznalo in jih prav poimenovalo. To naj privede do odkritja vseh v občestvu obstoječih potencialov in do razjasnitve pravih ciljev. To se lahko uresniči, če občestvo res želi nekaj spremeniti, spraviti v tek ali uresničiti določen projekt. Vsebino svetovanja in njegov cilj, pričakovanja in obveznosti je treba v občestvu določiti skupaj. Za doseg tega se smiselno uporabljajo metode, ki so običajne za vsako svetovanje. K temu pomagajo izkušeni in profesionalni svetovalci. Cilj in čas svetovanja sta odvisna od dogovorjenega obsega in načina svetovanja, navadno od pol do celega leta. Vsekakor mora v tem procesu sodelovati ŽPS, razni drugi aktivni člani in za to ustanovljena posebna skupina.

2. Župnijska analiza.¹⁹ Prenova župnije se začne z analizo obstoječega stanja. Nadaljnji koraki privedejo do izdelave delovnega programa prenove. Analiza poteka v treh korakih: vizija – analiza – projekti. Pri tem naj sodeluje kar največ ljudi. Ta proces mora voditi za to usposobljena ustanova. Analiza obstoji v obdelavi vprašalnika 15 vprašanj, ki ga dobijo v izpolnjevanje po možnosti vsi prebivalci. Odgovore se strokovno analizira in predlaga določene projekte glede na vizijo, ki je bila določena na začetku. Čas celotnega postopka je različno dolg, vendar sama analiza potrebuje najmanj osem tednov. Prvo preverjanje napredovanja je po poteku enega leta. Analiza se izvaja samo, če za tem stoji ŽPS, ki v procesu tudi aktivno sodeluje.

3. Pastoralni seminar. Ta seminar želi pomagati posameznikom pri njihovem osebnem razvoju, pri usmerjanju župnijskega praktičnega življenja in pri razvijanju odgovornosti celotnega občestva. Oblikuje se skupina 12 – 25 oseb, v kateri pod vodstvom dveh moderatorjev člani drug drugemu pripovedujejo svoje življenjske zgodbe, predvsem pa svoj življenjski odnos do vere. Pri tem tudi predstavijo svoje predstave o Bogu in Cerkvi. Moderatorja skušata usmerjati pogovor v odkrivanje lastne poklicanosti in lastnih potencialov. Rezultati se soočijo z obstoječo župnijsko prakso in iščejo se potrebne spremembe. Čas poteka je šest večerov in trije vikendi v teku enega pastoralnega leta. Pou-darek je na razvijanju dialoškega in diakonijskega duha. Župnijsko

¹⁸ Prim. Österreichisches Pastoralinstitut, *Gemeindeentwicklung*, Wien 1999.

¹⁹ Prednost te oblike prenove za nas je v tem, da so jo izvajali že v nekaterih slovenskih župnijah na avstrijskem Koroškem. Potrebni vprašalnik je zato že preveden v slovenščino in ga je mogoče dobiti v pisarni Pastoralne službe v Ljubljani. Zaradi možnosti uporabe na Koroškem pridobljenih izkušenj je ta model lahko hitro izvedljiv tudi pri nas.

vodstvo mora sodelovati ves čas, saj bo odgovorno tudi za izvajanje dogovorjenega. V tem seminarju sodelujejo osebe, ki imajo v župniji odločujočo ali zelo pomembno vlogo. Tak seminar je torej omejen na eno skupino oseb. Ta predstavlja nekakšno bazično skupino, ki se dodatno usposablja za izvajanje drugih obsežnejših župnijskih načrtov.

4. Župnijski koncil.²⁰ Tak koncil želi povezati župljane in jim omogočiti iskanje skupnih vizij in potrebnih korakov za njihovo uresničitev. Najprej se vsi udeleženci zberejo k slovesnemu začetku, spoznavanju in zbiranju prvih predlogov. Naslednji dan udeleženci oblikujejo osnovne temelje svojih predstav o prihodnjem življenju. Proti večeru se te vizije vsem predstavijo in se prediskutirajo v manjših skupinah in nato v plenumu. Tretji dan, ki je navadno nedelja, se z dopoldansko slovesno mašo, med katero se rezultati vsem predstavijo, župnijski koncil zaključí. Vse to seveda potrebuje najmanj enoletno pripravljalo dobo. Preverjanje uresničene poteka pri naslednjem župnijskem koncilu. ŽPS je tisti, ki se za tak koncil odloči in pod župnikovim vodstvom pri njegovi izvedbi dejavno sodeluje. Koncil želi biti predvsem duhovni korak naprej. Pri tem je pomembno sodelovanje vseh in upoštevanje vseh. Ne sme priti do »boja« med posameznimi skupinami, ampak vsi želijo doseči o vsem dogovorjenem čim večje soglasje.

5. Delna župnijska prenova. Določena župnijska projektna skupina želi izdelati potek nekaterih prenovitvenih korakov za celotno župnijo. Ob tem želi tudi doreči svoje mesto v župniji in preveriti svoje delovanje v okviru celotne župnije. Gre torej za posamezno župnijsko skupino. Proces prenove poteka v treh stopnjah: videti – presoditi – delovati. Najprej se mora svobodno odločiti za to skupina sama. Nato se mora za to dogovoriti z župnijskim vodstvom (župnik, kaplan, ŽPS). Pridobi si strokovno osebo, ki bo vsebinsko in metodološko spremljala proces. Podrobneje mora določiti vprašanje, o katerem želi razpravljati. Podrobno tudi analizira obstoječe razmere in presodi kako je to v skladu z razodetjem in ciljem župnije. Priti mora do predloga potrebnih projektov in aktivnosti, nato pa se naredi načrt za izvedbo vsega tega. Projekte je nato potrebno izvajati, napraviti refleksijo in jih po potrebi tudi korigirati. Taka prenova traja najmanj pol leta.

6. Verski misijon. Ta naj bi pomagal znova odkriti veselje nad lastno vero. Hkrati naj bi v udeležencih obudil pripravljenost za misijonsko delovanje v svojem okolju. Z dvodnevним uvodnim seminarjem na začetku pastoralnega leta župnik s sodelavci določi cilj in model verskega misijona in občestvo seznaní z konkretnimi koraki. Enoletna prva faza je namenjena oblikovanju in šolanju laičnih misijonarjev, ki

²⁰ Prim. F. Berger, J. L. M. Schweighofer, *Weiz ist überall. Der Weg der Weizer Pfingstvision*, v: I. Baumgartner (Hg.), *Den Himmel offen halten*, Innsbruck-Wien, 2000, 289-298.

jim bo zaupano delo v posameznih stanovanjskih četrtih. Drugo fazo predstavlja spoznavni teden (lahko sta tudi dva), ko dva ali trije misijonarji obišejo posamezne četrti in imajo tam ob pomoči laških misijonarjev pogovore s prebivalci. Tretja faza je oznanjevalni teden, ki je vrhunec misijona. Ta teden poteka oznanjevanje v okviru bogoslužja, ponujena pa je tudi priložnost za pogovore in spoved. Vse skupaj se odvija v času enega leta. Pri pripravi aktivno sodeluje ŽPS, zlasti pri pripravi laških misijonarjev, lahko pa zaupa določene naloge tudi drugim že obstoječim skupinam v župniji. Iz takega misijona pogosto nastanejo skupine (mladih, otrok, zakoncev), lahko pa je to tudi začetek »apostolata stanovanjskih četrti«. Večkrat je to priložnost, da posamezniki začnejo močneje živeti s Cerkvijo.

7. Rottemburški model. Ta želi preko verskih izkušenj privedi do prenove vere posameznika in občestva, odkriti posameznikove in občestvene karizme, okrepiti versko samozavest udeležencev in razviti občutljivost za vse, kar je v župniji duhovnega. Ko se za ta proces odloči ŽPS, se oblikuje skupina odgovornih. Na podlagi župnijske analize stanja in poznanja problematike s strani skupine odgovornih vsi skupaj iščejo prednostne teme in način za njihovo obdelavo. Tu je skupina odgovornih odločilna. Tretji korak predstavlja priprava voditeljev pogovornih skupin, ki jih je treba skupaj najti in izšolati. Nato se oblikujejo pogovorne skupine.

Intenzivno obdobje predstavlja tematsko oblikovano nedeljsko bogoslužje, ki razvije tematiko za teden, ki sledi. Pogovorne skupine iz 6 – 10 oseb se tedensko srečujejo in pogovarjajo o predlagani temi. Vsi so povabljeni, da tudi vsak zase dnevno premišlujejo o isti tematiki v določenem tednu. To se prepleta z molitvijo, spokornim bogoslužjem, obnovo krstnih in birmanskih obljub, osebnimi pogovori, spovedovanjem. Kasneje se skupine sestanejo k refleksiji in ocenitvi ter planiranju naslednjih korakov. Celoten proces traja okrog dve leti, od tega intenzivna faza 5 – 7 tednov. Ves čas igra veliko vlogo ŽPS, voditelj vsega pa je župnik.

8. Internacionalna akademija za evangelizacijo (Emmanuel). Cilj je pomagati ljudem (ponovno) odkriti Boga v njihovem življenju. Zato je v ospredju snovanje mnogih stikov v občestvu, kar naj pomaga pri nadaljnji gradnji občestva. »Župnijski misijon z novim stilom«, ki ga vodi okrog 50 članov skupnosti Emanuel, traja deset dni. Ti obišejo kar največ družin in ustanov (šole, gostišča, podjetja, itd.) v tej župniji. Udeležijo se tudi srečanj manjših skupin skupaj zbranih najbližjih sosedov, ki jih že prej pripravijo župnijski sodelavci. Nato so vsi povabljeni k javnemu programu, ki je lahko oblikovan tematsko (npr. vprašanje delavstva) ali za določene skupine (otroci, družine, mladina) Višek je večerno slovesno bogoslužje, ki se zaključi z praznično mašo. Vse pote-

ka po enoletni pripravi in predpostavlja intenzivnejše delo tudi še eno leto po misijonu. Tudi tu je odločilnega pomena sodelovanje ŽPS v dogovoru s skupnostjo Emmanuel.

9. Sistem župnijskih celic za evangelizacijo. Sistem je nastal na podlagi karizmatičnega gibanja v Ameriki, nam pa je najbolj poznan iz Milana. Teološko se naslanja na Apostolsko spodbudo papeža Pavla VI. *Evangelii nuntiandi*. Cilj je vzbuditi, razviti in spraviti v dejavnost evangelizacijsko miselnost, se pravi delovati misijsko v svoji najbližji okolici. Predpogoj je župnikova dobra priprava in usposobljenost ter obilna molitev, zlasti adoracija. Sistem sloni na dobro pripravljenih voditeljih posameznih celic,²¹ ki se usposabljaajo na šestih srečanjih. Velik pomen ima Sveto pismo. Članom gre za evangelizacijo »oikosa«, kakor imenujejo krog znancev (kakih 20 oseb), s katerimi je vsak posameznik najpogosteje v stiku. Proces evangelizacije poteka po »principu bombe«. V tem procesu igra važno vlogo molitev, služenje, temu pa sledi podelitev, razlaga, zaupanje in poslanstvo, kar privede do nastanka nove celice. Vse celice se čutijo sestavni deli župnijskega občestva in ne morejo delovati separatno. Evangelizatorji so zelo pozorni na človekove stresne situacije, ki jih »izkoristijo« za lažji pristop k preizkušanemu človeku. Voditelji morajo biti v stiku z ljudmi tudi vnaprej pripravljeni na ugovore, ki jih ljudje največkrat navajajo proti veri ali Cerkvi in računati tudi z možno zavrnitvijo. Vsaka celica ima sedem ciljev: opravljanje službe v mističnem telesu Cerkve, dajati in sprejemati pomoč, pripravljati nove voditelje celic, poglobljanje lastne verske identitete, rast v intimnosti z Gospodom, rast v medsebojni ljubezni, podelitev Jezusa drugim. Vsako srečanje celice pa ima prav tako sedem momentov: pesem in slavljenje, podelitev, poučevanje, poglobitev, oznanila, prosilna molitev, molitev za ozdravljenje. Cilj celotnega procesa je, da posameznik postane Kristusov učenec in da prevzame tudi določeno pastoralno skrb v korist celotne župnijske skupnosti.

Sklep

Župnijska pastoralna je na Slovenskem nedvomno potrebna prenove. To je jasno nakazal tudi prvi Plenarni zbor Cerkve na Slovenskem. Še bolj se je to vprašanje izostrilo prvo pastoralno leto po njegovem zaključku, ki je bilo posvečeno vprašanju uresničevanja njegovih sklepov

²¹ »Celica je majhna skupina, ki se stalno pomnožuje, znotraj katere obstajajo odnosi oikosa in si stalno prizadeva evangelizirati, ustvarjati učence in uresničuje svojo nalogo na podlagi vsakodnevnih odnosov.« (Prim. M. Turnšek (ur.), *Sistem župnijskih celic za evangelizacijo, Delovni priročnik za voditelje*, Maribor 2001, 70.)

na področju župnije.

Postalo je še bolj očitno, da župnijska pasterala v poplenarnem obdobju, zlasti pa v novih družbenih razmerah ne more uspešno delovati na principu vzorcev, ki so nastali v drugačnih okoliščinah nekdanjega totalitarnega režima.²² Res je, da se njegove sence raztezajo tudi v sedanji čas, ki je za demokratično družbo še vedno neobičajno močno prežet s proticerkvenim ideološkim nabojem in so zato na prvi pogled sedanji problemi podobni nekdanjim. Vendar je hkrati res, da se Cerkev ne sme ujeti v mrežo nekdanjih okvirov in zaostati za potrebami sedanjega slovenskega človeka, kar bi nekdanji in sedanji ideologiji nedvomno radi dosegli.

Družbeno življenje kljub vsemu teče dalje in terja v naših župnijah nov pristop in nove odgovore. Cerkev namreč prav z odločitvijo za radikalno prenovo župnijskega življenja lahko izstopi iz začaranega kroga prilepljenosti na preteklost.²³ S tem bo dokazala ne le svojo vitalnost, ampak tudi potrebno občutljivost za pričakovanja sodobnikov in spolnila nalogo evangelizacije. Ta pa se v naših razmerah še vedno odvija pretežno v župnijskih okvirih.

Ti okviri morajo biti na novo določeni. »Župnija mora postati odprto občestvo, ki je pripravljeno sprejeti vsakega človeka in ga spremljati na njegovi poti iskanja. Še več, temu človeku mora iti naproti. Zato je v njej potrebna skupina sodelavcev, ki je sposobna skupaj z župnikom prepoznavati »kairos« in cilje tega časa. Ta mora biti sposobna prevzeti tudi vodenje procesov, ki pomagajo k rasti in dozorevanju župnije.«²⁴ Duhovnik mora ostati voditelj vsega procesa, vendar mora z »veliko spoštljivostjo« svojo avtoriteto prenašati tudi na laike. Ta pa, ki to poslanstvo sprejema, se mora zavedati, da ga sicer uresničuje on sam, vendar v nenehni povezavi s tistim, od kogar ga je sprejel.²⁵

Opis modelov župnijske preнове je namerno zelo poenostavljen in vsak model zase potrebuje širše obdelave. V skrčeni obliki in zelo številni so predstavljeni prav z namenom, da uvidimo množstvo doslej že uresničenih poskusov, njihove glavne poudarke in jih zato lahko primerjamo med seboj. Pri podrobnejši obdelavi vsakega izmed njih bi se še izraziteje pokazale njegove prednosti, pa tudi šibke točke. Tako kot vsako človeško delo so tudi ti modeli nepopolni in v nekaterih pogledih nedorečeni. Zato je načelno priseganje na pravilnost in primer-

²² Prim. P. Kvaternik (ur.), *V prelomnih časih. Cerkev na Slovenskem v času komunizma in po njem (1945-2000)*, Ljubljana 2001.

²³ Prim. P. M. Zulehner im Gespräch mit Karl Rahner, *Denn du kommst unserem Tun mit deiner Gnade zuvor. Zur Theologie der Seelsorge heute*, Ostfildern 2002.

²⁴ Prim. P. Aračić, n. d., 274.

²⁵ Don G. Macchioni, *Évangéliser en Paroisse. L'expérience des Cellules Paroissiales d'Évangélisation*, Nouan-le-Fuzelier, 1996, 10.

nost le določenega izmed njih že v osnovi zgrešeno. Po drugi strani pa njihove pomanjkljivosti ne morejo biti razlog za dvom o upravičenosti konkretnih prizadevanj za prenovo župnijske pastorale.

Ti modeli so lahko izziv k njihovemu bolj poglobljenemu spoznavanju, proučevanju in preizkušanju ali pa izziv k iskanju župniji in našim razmeram primerne lastnega modela župnijske pastoralne preнове. Le tako se bo lahko udeležilo osnovno načelo, da morajo današnje župnije preiti od nekdanjega načela: »*pridi!*« k sodobnemu: »*pojdi!*«²⁶

Povzetek: Peter Kvaternik, Premik od Sare k Mariji. Prenova župnijske pastorale

Plenarni zbor Cerkve na Slovenskem na osnovi vsakdanje pastoralne prakse ugotavlja potrebo po prenovi župnijskega delovanja. Zato se je primerno vprašati, kaj pomeni pojem občestva v odnosu do župnije in ali je dosedanja oblika teritorialne pastorale še ustrezna. Ker je župnija kot občestvo nekaj živega, zahteva razvoj. Ta je kljub navidezni nerodovitnosti nekaterih naših župnij mogoč. Upanje v njegov uspeh je utemeljeno v Svetem pismu.

Prenova župnijske pastorale je bila preizkušena že na mnogih konkretnih modelih, ki so predstavljeni kot izziv za njihovo udeležanje tudi pri nas ali za iskanje našim razmeram primernih novih modelov.

Ključne besede: Cerkev, pastorala, prenova, občestvo, župnija

Summary: Peter Kvaternik, The Shift from Sarah to Mary. A Renewal of Parish Pastoral Activity.

On the basis of everyday pastoral practice, the Plenary Council of the Church in Slovenia established the need for a renewal of parish activity. Thus, the necessary questions to be asked concern the relation between the concepts of the community and of the parish and whether the present form of territorial pastoral activity is still appropriate. Since the parish as a community is something alive, a development is indispensable. And such development is possible though some parishes seem to be rather barren. The hope is based on the Bible.

The renewal of parish pastoral activity in other countries has been tested on numerous concrete models, which are presented as possibilities to be brought into effect also in Slovenia or in order to find new models suitable for Slovenian conditions.

Key words: Church, pastoral activity, renewal, community, parish.

²⁶ Prim. M. Turnšek, *n. d.*, 47.